

ОД БИТОЛА ДО СТРАЗБУР

"Не заборавајте го Которецот. Му натежнале годините, косата му побеле, но сè уште цврсто стои на своите нозе со надеж дека наскоро ќе зачекори во родното Долно Котори (Като Идруса) - Леринско. Тој сè уште чека".

Пишува:
Жаклина МИТЕВСКА

Денес кога сите народи од Европа имаат јасна концепција пред себе за обединување во заедница на рамноправни народи, во која секој ќе го добие своето место под сонцето, со целиот свој идентитет - етничките Македонци, политички бегалци од Грција, го бараат своето место под сонцето, кое како што велат и самите, им е одземено со сила и со терор. Жална е и болна нивната трагедија, а ужасно е она што се случувало со нив за време на Граѓанската војна во Грција. Како што зборуваат историските податоци, во овој период, од 1945 до 1949 година, прогресивните сили на грчкиот и на македонскиот народ, како и припадниците на народите и народностите кои живеат во Грција - се бореа за создавање на современо општество и подобар живот, живот на рамноправни народи и народности. Македонскиот народ се приклучи во праведната борба, барајќи човекови права и национална рамноправност. По неуспехот на таа борба, грчките власти целиот свој бес го истурија врз македонскиот народ, извршија терор и насилство кое се претвори во геноцид врз етничките Македонци. Бегајќи од таквиот терор многу македонски фамилии ги напуштија родните огништа и се распрснаа по цел свет. Многумина од нив сега се во Република Македонија, некои живеат во Источна Европа, Америка, Канада и Австралија. Нивниот имот е одземен и им е доделен на доселеници од Мала Азија, Црноморието, Кав-

каз и други места, со цел да се измени етничкиот состав во Егејскиот дел на Македонија.

ТЕРОР

Откако фамилиите се прибраа на едно место на живеење, почнаа да размислуваат за приближување до родните огништа, поточно до македонско-грчката граница. Во таа насока, најмногу од нив се прибраа во Битола - дојдени од источноевропските земји, од Војводина, од источниот дел на Македонија - Кочанско, Штипско и други места. Многу од нив беа сместени во зградата, поточно канцелариите на околските обласни згради, кои подоцна беа наречени "Областа".

Во подоцнежните години (седумдесеттите, осумдесеттите), кога табу темата за македонското прашање на надворешен план "олабави", цензурата во тогашна Југославија се намали, почнаа да се организираат селски средби на Македонците од Егејскиот дел на Македонија.

"Здружението на Македонците од Егејскиот дел на Македонија со седиште во Битола - вели Ѓорѓи Волчевски, негов потпретседател (роден во село Буф - Леринско) - тие селски средби ги претвори во Лерински, а потоа како сеопфатни

средби на Македонците од Егејскиот дел на Македонија. Тие се организираат во рамките на Илинденските денови, во дворот на црквата 'Св Богородица', во село Трново под Пелистер".

"За време на поранешна Југославија, кога за еден збор се одеше во затвор, од страна на активните членови на Здружението од Битола, е извршен силен притисок врз југословенското Министерство за надворешни работи и е побарано од министерот Будимир Лончар во Белград да прими на разговори делегација од Здружението, на тема: 'Македонското прашање во надворешната политика на Југославија - на релација со Грција'. Притисокот беше конкретен - 'ако не нè примите на разговор како делегација во Белград, ќе дојдеме со 15.000 протестанти'. Министерот Лончар се согласи и со нашата делегација од Битола ја одржа средбата во Собранието на РМ на 10 јануари 1990 година. Здружението зеде цврст став по прашањето на евиденцијата на имотите на Македонците од Егејскиот дел на Македонија, организирано од катастарот на Р Македонија. Во формуларот за попис стоеше и графа на цена на имотите. Врз основа на таа графа добивме впечаток дека станува збор за продажба или надомест, па затоа го искажавме ставот дека ние имотите не ги продаваме. Побаравме измена на прашалникот и ја отфрливме графата за цена на имотите. Револтирани од измислениот проблем со името на Р Македонија, со кој Грција ја убеди светската јавност дека била неприкосновена да одредува имиња на други народи и држави, Здружението му испрати отворено писмо на тогашниот министер Ѓорѓи Папандреу, во кое го потсети на некои елементи на нивното законодавство од што се гледа нивната 'демократија', вели Волчевски при што додава:

"Имено, со законите од 1926 година се бришат топо-

нимите во цела Егејска Македонија, на орографијата, хидрографијата, која со векови беше создавана од етничките Македонци. Дури и личните и фамилијарните имиња на нашите браќа и сестри кои живеат на своите предедовски огништа, им ги прекрстија. Го потсетивме министерот за АБЕЦЕДАРОТ кој беше испечатен во Грција и наменет за тамошните Македонци, па го прашуваме каде исчезнале тие Македонци. Го прашуваме министерот дали знае и за циркуларното писмо од 26.1. 1962 година, кое гласи: 'Од денес ја забрануваме употребата на тој јазик (македонски) во сите општествени центри и установи, на состаноците, на собираите, во трговските односи, на веселбите, ручеците, во сите наведени случаи наредуваме да се зборува на грчки јазик'.

Сигурно министерот знае и за неговиот претходник Ралис, министер за надворешни работи на Грција, од 1980 година, кој во Романија имаше средба со делегација на политичките бегалци од Грција. Таа делегација побара безусловна достоинствена репатријација. Вашиот министер Ралис беше категоричен: 'Владата во никој случај нема да дозволи словеномакедонскиот елемент да се врати во Грција' (весник 'АВГИ- АУГН' од 1 август 1980 година) ...

Во април 1980 година пратеничките групи на левицата и на ПАСОК предложија грчкиот Парламент да донесе закон за слободна и неограничена репатријација на политичките бегалци. Тогаш министерот на Претседателството на Владата К. Стефанопулос искажа: '... Познато Ви е дека нашата земја има области со современа и подалечна историја. Исто така, Ви е познато дека во тие области има луѓе со намалена национална свест. Повеќе не можам да кажам и се надевам сите разбравте што мислам... Од чисто национални причини не можам повеќе да ја образложам темата, која повторувам, на сите им е позната и се преправаат дека ја забораваат. Ако дозволиме слободна репатријација ќе се создаде опасност во некои национално чувствителни подрачја. Сите сфаќаат дека се работи за околу четириесет илјади лица, кои живеат во познатите земји. Има уште толку можеби и повеќе кои живеат во една земја, која не ја спомнуваме, а која секогаш дур и во официјалните посети на своите лидери, перманентно покренува едно прашање, која за Грција не постои! Господине министри и Вие ли не смеете да го образложите овој проблем? - нè потсетува на писмото Волчевски. - А, пак, во далечната 1930 година, господинот Е. Венизелос изјави: 'Прашањето на македонското национално малцинство во Грција ќе биде уредено и јас ќе бидам првиот во Грција кој ќе се ангажира за отворање македонски училишта! Зарем министерот Папандреу не ја гледа таа шанса, тој да биде прв во разрешувањето на овој проблем? Чекајќи го неговото разрешување, Здружението на Македонците од Егејскиот дел на Македонија со седиште во Битола, ги организира пограничните средби во Трново. На тие средби има бројни гости од Републиката и надвор од неа, така што на 27 јули, 1997 година, присуствуваше и господинот Илија Зафиропулос - ОАКЕ - Грција, кој во канцеларијата на Здружението изјави: 'Денес ми е најсреќниот ден во мојот живот, присуствува на оваа величествена средба, на која се запознав со

многу добродушни луѓе, прекрасни, а за жал, жртви на грчката 'демократија'. Да, господине министри, тие луѓе се добродушни и цивилизирани, со духот и со мислите се свртени кон заедницата на Европа. Тие луѓе, Македонци, се лојални граѓани на државата во која живеат и работат, а такви се и нашите браќа и сестри кои сè уште живеат на предедовските огништа во Грција. Имате ли господине министри некаква мака од нив? Советот на Европа во Стразбур им одобри изградба на Домот на македонската култура во Лерин (Флорина). А државата е таа што е должна да помогне организационо и материјално, што секако Ви е познато. И најпосле да Ве потсетиме господине министри Папандреу, не заборавајте го Которецот. Му натежнале годините, косата му побеле, но сè уште цврсто стои на своите нозе, со надеж дека наскоро ќе зачекори во родното Долно Котори (Като Идруса). Да, Котори, зошто зборот 'котори' значи место каде се чува добиток, которчани беа сточари и земјоделци. Така се создаваше нашата топонимија. Е, тој которецот чека на зборот што го даде 'човекот пред да стане министер', кога беше гостин кај него во Битола, дека кога неговата партија ќе добие на изборите и 'тој стане нешто' тогаш которецот ќе може слободно да се врати во родното село. Навистина, господине министри еднаш и го поканивте, меѓутоа старецот рече дека ќе оди во Котори, а не во Идруса, само ако добие официјално писмено одобрување кое ќе важи за сите негови сонародници - политички бегалци!!!

Тој сè уште чека!", завршува Волчевски со образложувањето на писмото.

ТУЖБА

Поведувајќи се од Универзалната декларација за човекови права и Рамковната конвенција, како и објавените протоколи на Европската заедница - Здружението на Македонците од Егејскиот дел на Македонија со седиште во Битола, поднесе тужба до Европскиот суд за човекови права во Стразбур (ECHR- LMkd0.1 NS/TTM/np, број на барањето: 18250/02).

"Добро сме запознати со целокупната проблематика во однос на човековите права - како се поднесува тужбата, што сè е потребно да се направи пред поднесувањето и како таа тужба може да се земе во судска расправа. Според членовите 34 и 35 од Рамковната конвенција за човековите права и малцинствата, потребно е барањето да се поднесе до соодветните инстанции (судови) во државата која се тужи, поточно од која се бараат правата. Откако ќе се добијат одговори, од тие инстанции со сите докази се поднесува тужбата во Стразбур. Ние не можеме да ги исполниме тие услови од член 34 и 35 од Конвенцијата, затоа што немаме никаков пристап во Грција. Исто така, ние кои сме сега надвор од Грција со одземено државјанство како можеме да бараме од грчката држава да ги исфрли или измени законите во кои се врши дискриминација и тоа против македонскиот народ, кој тие го негираат", вели Волчевски и нагласува:

"Во член 52 од Рамковната конвенција се вели дека должност и право на генералниот секретар на Европа е да изврши увид во законодавството на тужената држава (Грција) и да побара имплементација на Рамковната конвенција т.е. Грција да ги избрише или да ги измени законите кои содржат дискриминација и да ги прилагоди на европските стандарди. Ете, тоа го баравме од Стразбур, од господинот Валтер Швимер".

"Потоа - вели Волчевски - во Република Македонија следувае масовната реакција на познатиот став на господинот Швимер, со кој наводно барал Македонија официјално да се искажува исклучително со срамната измислена референца BJRM/FIROM. Европа беше преплавена со реагирањето од Македонија во форма на отворен допис со силен протест за негирањето на уставното име на Републиката, а Здружението испрати повеќе од 600 картички до сите инстанции во Европа, до амбасадите, ОН, Стејт департаментот и др., во кои покрај сè друго пишуваше и за тоа дека 'голем срам' за Европската унија е тоа што во нејзините редови има членка која практикува дискриминаторски закони кои одат и до геноцид на еден народ".

Здружението побарало помош, морална и материјална, од надлежните министерства на Република Македонија, од претседателот на државата, како и од амбасадорот на РМ во Париз и од амбасадорот во Стразбур, кој е токму надлежен за прашањата на човековите права и правата на малцинствата.

"Никаква помош не добивме ниту, пак, внимание или совети, не добивме ниту адвокат да нè застапува пред Судот во Стразбур. Оваа година ќе се обратаме повторно лично до генералниот секретар на Советот на Европа, ќе бараме да ги исполни обврските од Рамковната конвенција по член 52, а исто така, ќе бараме од Европскиот парламент, од Комитетот на министри и Комисијата за дискриминација, повторно да го разгледаат нашето барање. Следува и наша тесна соработка со 'слободната Алијанса на европарламентарците'", потенцира Волчевски.

